
Dokumentacija – Izvlečki za publikacije in dokumentacijo

Documentation – Abstracts for publications and documentation

Documentation – Analyse pour les publications et la documentation

iTeh STANDARD PREVIEW
(standards.iteh.ai)

SIST ISO 214:1996

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/7062ed3a-030b-406f-bb36-1b858da4e721/sist-iso-214-1996>

Deskriptorji: dokumentacija, izvlečki, priprava, razporeditev besedila, specifikacije

ICS 01.140.20

Referenčna oznaka
SIST ISO 214:1996 (sl)

Nadaljevanje na straneh od 2 do 20

NACIONALNI UVOD

Standard SIST ISO 214 (sl), Dokumentacija – Izvlečki za publikacije in dokumentacijo, 1996, ima status slovenskega standarda in je istoveten mednarodnemu standardu ISO 214 (en), Documentation – Abstracts for publications and documentation, prva izdaja, 1976-03-01.

NACIONALNI PREDGOVOR

Mednarodni standard ISO 214:1976 je pripravil tehnični odbor Mednarodne organizacije za standardizacijo ISO/TC 46 Informatika in dokumentacija. Slovenski standard SIST ISO 214:1996 je prevod mednarodnega standarda ISO 214:1976. Slovenski standard SIST ISO 214:1996 je pripravil tehnični odbor SIST/TC IDO Informatika in dokumentacija (sedaj SIST/TC IDT Informatika, dokumentacija in splošna terminologija). V primeru spora glede besedila slovenskega prevoda je odločilen izvorni mednarodni standard v angleškem jeziku.

Odločitev za izdajo tega standarda je dne 25. januarja 1996 sprejel SIST/TC IDO Informatika in dokumentacija.

OSNOVA ZA IZDAJO STANDARDARDA

- Privzem standarda ISO 214:1976

OPOMBE

- Povsod, kjer se v besedilu standarda uporablja izraz “mednarodni standard”, v SIST ISO 214:1996 to pomeni “slovenski standard”
- Nacionalni uvod, nacionalni predgovor, vsebinsko kazalo in slovar niso sestavni del standarda. Definicije pojmov so povzete po mednarodnih standardih ISO 1087, Terminologija – Slovar, in ISO 5127, Informatika in dokumentacija – Slovar.
- V besedilu SIST ISO 214 sta v točkah 3.6, 5.1, 5.2 in v dodatku navedena mednarodna standarda ISO 690 in ISO 5122. Pri tem je vedno mišljena njuna zadnja izdaja.

VSEBINA	Stran
0 Uvod	4
1 Predmet standarda in področje uporabe	4
2 Definicije	4
3 Namen in uporaba izvlečkov	5
3.1 Določitev ustreznosti	5
3.2 Opuščanje branja celotnega besedila obrobni dokumentov	5
3.3 Uporabnost za računalniško poizvedovanje s polnimi besedili	5
3.4 Uporaba v posebnih primarnih dokumentih	5
3.4.1 Časopisi	5
3.4.2 Raziskovalna poročila in disertacije	5
3.4.3 Monografije in zborniki s srečanj/zborovanj oz. posvetovanj	5
3.4.4 Patenti	5
3.5 Uporaba v sekundarnih publikacijah in službah	5
3.6 Uporaba na dokumentacijskih kraticah	5
4 Obravnavanje vsebine dokumenta	6
4.1 Namen	6
4.2 Metodologija	6
4.3 Rezultati in sklepi	6
4.3.1 Rezultati	6
4.3.2 Sklepi	6
4.4 Vzoredne informacije	6
5 Predstavitev in stil	7
5.1 Umestitev izvlečka	7
5.2 Bibliografske informacije	7
5.3 Dokumentacijske kartice	7
5.4 Popolnost, natančnost in dolžina	7
5.5 Stil	8
5.5.1 Deljenje na odstavke; popolni stavki	8
5.5.2 Uporaba tvornih glagolskih oblik in osebnih zaimkov	8
5.5.3 Terminologija	8
5.5.4 Nebesedilno gradivo	8
Dodatek: Primeri izvlečkov	9
Bibliografski navedki k primerom izvlečkov	16
Slovar (definicije)	17
Slovensko-angleški slovar	19
Angleško-slovenski slovar	20

Dokumentacija – Izvlečki za publikacije in dokumentacijo

0 Uvod

Zaradi rastočega obsega raziskovalnih, znanstvenih, tehničnih in drugih informacijskih ter učnih dokumentov je vedno bolj pomembno, da je temeljna vsebina vsakega dokumenta hitro in natančno razpoznavna tako za bralce primarne literature kot za uporabnike sekundarnih služb. Razpoznavanje je hitrejše, če avtor (s pomočjo urednikov) da primarnemu dokumentu razumljiv naslov in ga opremi z dobro pripravljenim izvlečkom.

1 Predmet standarda in področje uporabe

Ta mednarodni standard daje smernice za pripravo in objavo izvlečkov dokumentov. Pri tem so pomembni predvsem izvlečki, ki so jih pripravili avtorji primarnih dokumentov, in njihova objava, kar je lahko koristno za bralce dokumentov. Izvlečke je mogoče z manjšimi spremembami ali brez njih ponatisniti v sekundarnih publikacijah in uporabiti v informacijskih službah. Temeljne smernice so namenjene tudi za pripravo izvlečkov, če jih avtorji niso pripravili, zato so vključena tudi posebna navodila za predstavitev izvlečkov v sekundarnih publikacijah in službah.

2 Definicije

V tem mednarodnem standardu izraz **izvleček** označuje okrajšan, natančen prikaz vsebine dokumenta brez dodanih razlag in kritike¹⁾ in ne glede na to, kdo je izvleček napisal.²⁾

Izvleček naj bo toliko **informativen**, kolikor to dopuščata tip in stil dokumenta, tj. v največji možni meri naj se predstavijo količinske in/ali kakovostne informacije iz dokumenta.³⁾ Informativni izvlečki so še posebej zaželeni za besedila, ki opisujejo eksperimentalno delo, in dokumente, posvečene eni sami temi. Za nekatera dolga besedila ali besedila, ki prehajajo s predmeta na predmet, kot so daljši okvirni pregledi, recenzije in celotne monografije, pa se lahko oblikujejo izvlečki, v katerih se vrsta dokumenta, glavne obdelane teme in način obravnave dejstev samo **indikativno** ali opisno predstavijo. Pogosto je treba pripraviti kombinirani **informativno-indikativni** izvleček, in sicer kadar je treba glede na dolžino izvlečka ali tip in stil dokumenta informativne navedbe omejiti na glavne sestavine dokumenta, druga gledišča pa uvrstiti med indikativne navedbe. Glej primere 1 do 3.

Izraz izvleček se ne sme zamenjevati z naslednjimi sorodnimi, toda pomensko različnimi izrazi: anotacija, iztržek/odlomek in povzetek. Anotacija je kratka razlaga, pojasnilo dokumenta ali njegove vsebine, lahko tudi njegov zelo kratek opis, ponavadi dodan kot opomba za bibliografskim navedkom dokumenta. Iztržek/odlomek označuje enega ali več delov dokumenta, ki se izberejo z namenom, da bi se z njimi predstavljalo celotno besedilo. Povzetek, če je potreben, je kratka rekapitulacija pomembnih ugotovitev in sklepov, navedenih v dokumentu (ponavadi na koncu) z namenom, da bralca dodatno opozori na bistvene sestavine že prebranega besedila. (Ker drugi deli dokumenta, npr. namen, metodologija, ponavadi niso zgoščeni v ta tip povzetka, naj se ta izraz ne bi uporabljal kot sopomenka za "izvleček", tj. izvlečka, kot je bil opredeljen zgoraj, ne bi smeli poimenovati "povzetek", in povzetek, če se uporabi ta izraz, ne bi smel podvajati oziroma prevzeti celotnega obsega izvlečka.)

¹⁾ Kratak, kritičen pregled dokumenta pogosto privzame značaj informativnega ali informativno-indikativnega izvlečka, vendar se od njegovega avtorja pričakujeta primerna kritičnost in razlaga.

²⁾ Besedo sinopsis so prej uporabljali za označitev povzetka besedila, ki ga je pripravil avtor, izraz izvleček pa samo za zgoščeno predstavitev vsebine, ki jo je napravil nekdo drug. Odprava tega razlikovanja, ki je v glavnem izginilo, je bila eden od razlogov za revizijo ISO/R 214:1961.

³⁾ Z manjšimi stroški je seveda mogoče pripraviti bolj indikativne izvlečke ali celo anotacije, kar je včasih tudi edina rešitev glede na omejitve gospodarnega izdajanja. Vendar takih vplivajočih dejavnikov, kot je gospodarnost, ne bi smeli mešati s pravimi standardi za kakovost izvlečkov.

3 Namen in uporaba izvlečkov

3.1 Določitev ustreznosti

Dobro pripravljen izvleček omogoča bralcu, da hitro in natančno ugotovi glavno vsebino dokumenta, določi njegovo ustreznost za svoje potrebe in se odloči, ali je potrebno, da ga prebere v celoti.

3.2 Opuščanje branja celotnega besedila obrobnih dokumentov

Bralci, za katere je dokument obrobne pomena, pogosto dobijo iz izvlečka dovolj informacij, da jim ni treba brati celotnega dokumenta.

3.3 Uporabnost za računalniško poizvedovanje s polnimi besedili

Pri računalniškem poizvedovanju s polnimi besedili se lahko izvlečki koristno uporabljajo za signalno informiranje in iskanje informacij.

3.4 Uporaba v posebnih primarnih dokumentih

Naslednja priporočila so namenjena avtorjem in urednikom posebnih dokumentov in publikacij, kot so časopisi, raziskovalna poročila in disertacije, monografije in zborniki ali zapiski srečanj ter patenti.

3.4.1 Časopisi

Izveček se izdela za vsak časopisni članek, esej in razpravo. Kratke izvlečke naj imajo tudi zapiski, kratke objave, uvodniki in "pisma uredništvu", ki imajo tehtno strokovno ali poučno vsebino.

3.4.2 Raziskovalna poročila in disertacije

Izveček se vključi v vsako ločeno objavljeno poročilo, brošuro ali disertacijo.

3.4.3 Monografije in zborniki s srečanji/zborovanji oz. posvetovanji

En sam izvleček lahko zadošča za knjigo ali monografijo, v kateri je obravnavana le ena tematika. Vendar je potreben tudi za vsako poglavje. Če so v knjigi obravnavane različne teme ali gre za zbirko znanstvenih razprav različnih avtorjev (npr. s strokovnega zborovanja ali simpozija, tj. t. i. kongresni zbornik), je treba pripraviti tudi za vsako poglavje poseben izvleček. Glej 4. primer.

3.4.4 Patenti

Vsak patent ali patentno prijavo naj spremlja izvleček, kot to zahtevajo pravila dežele založnice ali mednarodne agencije.

3.5 Uporaba v sekundarnih publikacijah in službah

Sekundarne publikacije in službe lahko pogosto uporabijo nespremenjene izvlečke, s katerimi so opremljeni primarni dokumenti, če so ti skrbno pripravljene in njihov ponatis ni prepovedan. Takšni avtorski izvlečki so lahko tudi primerna podlaga za sekundarno službo, ki svoje izvlečke usmerja k skupini uporabnikov, ki je različna od tistih, s katerimi se soočajo avtorji. Popolnoma nov izvleček je treba ponavadi napisati samo takrat, kadar so kratke, manj pomembne faze nekega dokumenta vse, kar je predmet sekundarne publikacije.

3.6 Uporaba na dokumentacijskih karticah

Dokumentacijske kartice so lahko priročno pripravljene ali celo ločene od "listov z izvlečki" v časopisih in zbornikih, ki vključujejo in pravilno oblikujejo take strani izvlečkov; glej ISO 5122, Dokumentacija – Strani z izvlečki v serijskih publikacijah¹⁾. Kadar so dokumentacijske kartice priložene dokumentom, kot so na primer raziskovalna poročila, naj bodo na njih enaki izvlečki kot v samih dokumentih.

¹⁾ V pripravi.

4 Obravnavanje vsebine dokumenta

Bralci literature z različnih strokovnih področij so se navadili na izvleček, iz katerega so razvidni namen, metodologija, izid in sklepi, predstavljeni v izvirnem dokumentu. Večino dokumentov, ki opisujejo eksperimentalno delo, je mogoče analizirati po teh sestavinah, pri čemer je lahko njihovo optimalno zaporedje odvisno od občinstva/uporabnikov, ki jim je izvleček predvsem namenjen. Bralci, ki jih zanima uporaba novega znanja, lahko informacije dobijo hitreje, če so te navedene v zaporedju, ko so najprej naštetih najpomembnejši rezultati in sklepi, šele tem sledijo podrobnosti, ki jih podpirajo, druge ugotovitve in metodologija. Glej dela A in B 5. primera.

Naslednja pravila so optimalna za sestavo informativnih izvlečkov. Pisci informativno-indikativnih in indukativnih izvlečkov naj jih upoštevajo v razumnem, praktično izvedljivem obsegu.

4.1 Namen

Navedejo se glavni cilji in področje študije ali razlogi, zakaj je bil dokument napisan, razen če ti že niso razvidni iz naslova dokumenta ali jih je mogoče izpeljati iz preostale vsebine izvlečka. Že objavljeno literaturo o predmetu je treba navesti le, če je bistven del namena.¹⁾

4.2 Metodologija

Tehnike in pristopi se opišejo samo do stopnje, potrebne za razumevanje. Kljub temu naj se jasno identificirajo nove tehnike, opišejo osnovna metodološka načela, meje delovanja in dosegljiva natančnost. Za dokumente, ki se ne ukvarjajo z eksperimentalnim delom, se opišejo viri podatkov in ravnanje z njimi.

4.3 Rezultati in sklepi

Rezultati in sklepi naj bodo jasno oblikovani. Povzeti so lahko skupno, s čimer se izognemo nepotrebni podvajanju v predstavitvi, vendar je pri tem treba ločiti domneve od dejstev.

4.3.1 Rezultati

Ugotovitve je treba opisati kolikor mogoče jedrnat in informativno. Ugotovitve so lahko doseženi eksperimentalni ali teoretični rezultati, zbrani podatki, zabeležene zveze in soodnosnosti, opazovani učinki itd. Pojasniti je treba, ali so numerične vrednosti izvirne ali izpeljane in ali so izidi enega samega opazovanja ali ponavljajočih se meritev. Kadar so ugotovitve preštevilne, da bi lahko vključili vse, naj imajo prednost nekatere od naslednjih: novi in preverjeni dogodki, dolgoročno veljavne ugotovitve, pomembna odkritja, ugotovitve, ki spodbijajo predhodne teorije, ali ugotovitve, za katere avtor ve, da so pomembne za nek praktični problem. Naznačene naj bodo meje natančnosti in zanesljivosti in razpon delovanja.

4.3.2 Sklepi

Opisati je treba posledice rezultatov in predvsem, v kakšni zvezi so z namenom znanstvene raziskave ali glede na sestavo dokumenta. Sklepom so lahko priložena priporočila, ocene, uporabe, predlogi, nove zveze in sprejete ali zavržene hipoteze.

4.4 Vzporedne informacije

Vključiti je treba ugotovitve ali informacije, ki so glede na glavni namen dokumenta postranskega pomena, pač pa imajo vrednost zunaj njegovega glavnega predmetnega področja (na primer spremembe metod, nove spojine, na novo določene fizikalne konstante, na novo odkriti dokumenti ali viri podatkov). Predstaviti jih je treba jasno, vendar na način, da ne bodo odvrgle pozornosti od glavne teme. Njihov sorazmerni pomen se v povzetem dokumentu ne sme preveč poudarjati.

¹⁾ V tem primeru se v oklepaju doda ustrezen bibliografski navedek.

5 Predstavitev in stil

5.1 Umestitev izvlečka

Izvleček (vsaj tisti v jeziku izvirnika) naj bo umeščen čim bolj na začetku vsakega dokumenta.

V časopisu je treba objaviti izvleček vidno na prvi strani vsakega članka ali drugega sestavka, primerne za povzemanje, po možnosti med naslovom z informacijo o avtorju in besedilom. Zaželeno ga je tudi vključiti v "list z izvlečki", sestavljen v skladu z ISO 5122, Dokumentacija – Strani z izvlečki v periodičnih publikacijah.

Pri ločeno objavljenem raziskovalnem poročilu se izvleček umesti na naslovno stran (če je mogoče), na "stran z dokumentacijo o poročilu" (če je vključena) ali na desno stran, ki je pred vsebinskim kazalom.¹⁾

V knjigi, monografiji ali disertaciji je treba izvleček umestiti na hrbtu naslovne strani ali na naslednji desni strani. Ločene izvlečke poglavij je treba umestiti na njihovih prvih straneh ali pred njimi.

5.2 Bibliografske informacije

Pri primarnih publikacijah je treba bibliografski navedek o dokumentu primerno umestiti na isto stran kot izvleček, na primer v živo pagino ali pod črto. Pri sekundarnih publikacijah ali vedno, kadar je izvleček dokumenta objavljen ločeno od njega, je bibliografski navedek o dokumentu zapisan pred izvlečkom ali pa mu sledi.²⁾ Tri različice tega pravila so prikazane pri 6. primeru.

Za podrobnosti glede pravil navajanja glej ISO 690, Dokumentacija – Bibliografske navedbe – Vsebina, oblika in zgradba.

5.3 Dokumentacijske kartice (standards.iteh.ai)

Zaželeno je, da je izvleček z bibliografskim navedkom predstavljen v formatu, ki je primeren tudi za dokumentacijske kartice. Uporaba lepenke za "liste z izvlečki" in tudi za dokumentacijske kartice, ki spremljajo dokument, je zaželena, če pa je izvleček natisnjen na istem papirju kot publikacija, naj bo le na eni strani, tako da ga je mogoče izrezati in namestiti na prazne kartice. Tiskanje na največji površini 64 mm x 95 mm omogoča uporabo kartic z velikostjo 74 mm x 105 mm (ISO A7) ali 75 mm x 125 mm (velikost mednarodnega knjižničnega kataložnega listka).

5.4 Popolnost, natančnost in dolžina

Izvleček mora biti bralcu razumljiv, ne da bi gledal v dokument – biti mora samozadosten. Ohraniti mora temeljna obvestila in značaj izvirnega dokumenta. Vsebina naj bo zajeta čim bolj zgoščeno, vendar tako, da izvleček ne bi postal nerazumljiv ali nejasen. Sekundarne informacije, če se sploh navedejo, naj bodo skope. Obvestila ali trditve, ki jih dokument sam ne vsebuje, ne smejo biti vključena.

Za večino znanstvenih razprav in sestavkov v monografijah zadošča izvleček z manj kot 250 besedami. Za beležke in kratka sporočila je dovolj manj kot 100 besed. Uvodniki in "pisma uredništvu" so lahko opremljena z izvlečkom le v eni povedi. Za daljše dokumente, kot so poročila ter diplomska dela in disertacije, naj bo izvleček na splošno krajši od 500 besed, po možnosti v obsegu ene strani. Pri določanju, kako dolg naj bo izvleček, je vsebina dokumenta pogosto pomembnejša od njegove dolžine.

¹⁾ Če menimo, da je za prikaz sekundarnih informacij potreben kratek predgovor, naj izvleček sledi predgovoru in naj ne ponavlja sekundarnih informacij.

²⁾ Vendar je v zadnjem primeru naslov dokumenta lahko pred izvlečkom.

5.5 Stil

Izvleček je treba začeti s stavkom o predmetu obravnave, ki je osrednja navedba glavne teme dokumenta, razen če je ta že dobro opredeljena v naslovu dokumenta, navedenim pred izvlečkom. Pri izvlečkih, ki so napisani ali preoblikovani posebej za sekundarno uporabo, je treba na začetku izvlečka določiti vrsto dokumenta, kadar to ni razvidno iz njegovega naslova ali iz naslova založnika dokumenta ali to ni jasno iz preostanka izvlečka. Pojasniti je treba bodisi avtorjevo obravnavo predmeta ali naravo dokumenta, na primer: teoretska razprava, zgodovina primera, poročilo o stanju stroke, zgodovinski pregled, poročilo o izvorni raziskavi, "pismo uredništvu", pregled literature itd.

5.5.1 Deljenje na odstavke; popolni stavki

Kratek izvleček je treba napisati kot en sam, enoten odstavek, pri dolgih izvlečkih pa se besedilo lahko razčleni tudi v več odstavkov. Izvlečke, posebno informativne, je treba napisati s popolnimi stavki in za zvezo uporabljati povezovalne besede in fraze. Besedilu izvlečka lahko sledi niz ključnih besed za indeksiranje (ločenih z ločili); z njimi se izvleček lahko celo nadomesti, vendar samo v primeru, ko gre za indikativno različico.

5.5.2 Uporaba tvornih glagolskih oblik in osebnih zaimkov

Kjerkoli je mogoče, je treba uporabljati glagole v tvornem načinu – prispevajo k jasnemu, jedrnatemu, učinkovitemu pisanju. Vendar je uporaba trpnika dovoljena za indikativne in celo za informativne predstavitve, pri katerih je posebej poudarjen nosilec dejanja. Na primer:

Zapišite: "Železo vsebujoči boksiti v prisotnosti zraka razžvepljajo bencine."

Ne: "Bencini so razžvepljani z železo vsebujočimi boksiti v prisotnosti zraka."

Toda: "Relativni adsorpcijski koeficienti etra, vode in acetilena so bili merjeni z ..."

Uporablja naj se tretja oseba, razen v primerih, ko se z uporabo prve osebe izognemo okornim konstrukcijam in se omogoči večja jasnost.

5.5.3 Terminologija

SIST ISO 214:1996

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/7062ed3a-030b-406f-bb36-11b8583e4e771/sist-iso-214-1996>

Uporabljati je treba značilne besede iz besedila, kar bo pomagalo pri računalniškem preiskovanju besedila.

Izogibati se je treba nenavadnih izrazov, kratic, okrajšav ali simbolov oziroma jih je treba pri prvi pojavitvi v izvlečku pojasniti. Če je le mogoče, se uporabljajo enote, simboli in terminologija ISO, kadar teh ni, pa nacionalni standardi.

5.5.4 Nebesedilno gradivo

Tabele, enačbe, strukturne formule in diagrami se vključijo samo tedaj, ko je to nujno zaradi večje zgoščenosti in jasnosti oziroma kadar ni druge sprejemljive izbire.

Dodatek

Primeri izvlečkov*

1. primer: Tipični informativni izvlečki

MALI KMETJE V SPREMINJAJOČI SE DRUŽBI¹

Da bi prepoznali nekatere večje razlike med malimi kmeti in opisali skupino, ki sestavlja resnično jedro trajno revnih, smo pridobili podatke od 189 kmetovalcev, ki so leta 1957 sestavljali stratificirani naključni vzorec v okraju Fayette, Pensilvanija. Štiri glavne kategorije identificiranih posameznikov so bile: (1) starostniki, (2) telesno prizadeti, (3) kmetovalci, pretežno usmerjeni v nekmetijsko dejavnost, (4) kmetovalci, usmerjeni v komercialno kmetijstvo, in (5) kmetovalci, usmerjeni v preživetveno kmetijstvo. Podrobneje smo preučili značilnosti jedra kmetov z majhnimi možnostmi preživetja, ki se ponavadi ne odzivajo niti na prizadevanja socialnega skrbstva niti na prizadevanja gospodarskega razvoja. Ugotovili smo, da: (1) so ohranili tradicionalne vrednote, hkrati pa izgubili veliko tradicionalnih sposobnosti preživetja, (2) se niso odzvali na prizadevanja za večjo kmetijsko učinkovitost in produktivnost, ker ne cenijo visoko komercialnega uspeha, (3) so kot osnovna cilja posebno poudarjali dobre sosedске odnose in prijaznost, in (4) bi se morali zato, da se njihov ciklus revščine prekine, odzvati na poskus spremembe prestižne usmerjenosti.

SKLADIŠČENJE ZEMELJSKEGA PLINA OSNOVNI PODATKI O NOVI METODI²

Za preprečevanje konic (v času največje obremenitve) je metoda absorpcije metana varčnejša od skladiščenja utekočinjenega zemeljskega plina ali suhega skladiščenja pod tlakom. V obdobjih zunaj konic se v tlačno posodo s tekočim propanom (in/ali butanom, predhodno ohlajenim na $-76\text{ }^{\circ}\text{F}$, z oskrbovalnih linij dovaja ohlajen plinasti metan. Metan se uvaja na dnu posode, tako da se prepreči, da bi lažja tekočina (v propanu absorbirani metan) vplivala na nadaljnjo absorpcijo. V času konic se avtomatsko odpre ventil in nastali padec tlaka privede metan preko regulatorja Wobbe-indeks v oskrbovalne linije. V zelo obremenjenih konicah se lahko uporabi tudi utekočinjeni plin. Optimalni pogoji za absorpcijsko metodo bi bili od 3 do 11,4 milijona ft^3 na skladiščni ciklus oziroma do 1,14 bilijona ft^3 na skladiščno dobo.

VOLFRAMOV KARBID KOT ANODNI MATERIAL ZA GORIVNE CELICE³

Stacionarne potenciostatične tokovno-napetostne krivulje za volframov karbid in Raney platinasto elektrodo enake velikosti pri elektrokemijski oksidaciji 6 M metanala v 3 M žveplovei kislini pri $70\text{ }^{\circ}\text{C}$ so pokazale, da je za anode gorivnih celic boljši volframov karbid. Po treh urah so bile trenutne gostote 650 mA/g volframovega karbida ob uporabi metanala, 500 mA/g ob uporabi vodika in 160 mA/g ob uporabi metanojske kisline. Graf.

SVINEC: ŠTUDIJA VISOKOTLAČNEGA POLIMORFA Z RENTGENSKO DIFRAKCIJO⁴

Študija svinca pod tlakom z rentgensko difrakcijo je pokazala, da se ploskovno centrirana kockasta struktura pri sobni temperaturi in tlaku 130 ± 10 kbar transformira v heksagonalno gosto zloženo strukturo. Sprememba prostornine za transformacijo je $-0,18 \pm 0,06\text{ cm}^3/\text{mol}$.

* Razen 6. primera je format teh primerov podoben tistemu, ki se uporablja za primarne publikacije, tj. naslov dokumenta je poravnan središčno nad besedilom izvlečka. Bibliografske navedbe za dokumente, ki so povzeti v izvlečkih, so zbrane na koncu dodatka; napisane so v skladu z ISO 690, razen da vanje ni bilo treba vključiti stvarnih naslovov dokumentov.

RAVNOVESJE FOSFATOV. II. ŠTUDIJE ELEKTROD IZ SREBROVEGA FOSFATA⁵

S pomočjo steklene in srebrove elektrode (za merjenje $[H^+]$ in $[Ag^+]$) smo preučevali topnost Ag_3PO_4 pri $25\text{ }^\circ\text{C}$ v $3M\ NaClO_4$. Topnostni produkt Ag_3PO_4 , $K_S = [Ag^+]^3 [HPO_4^{2-}]/[H^+]$ je bil izračunan kot $\log K_S = -6,70 \pm 0,04$. V podatkih ni dokazov o drugem trdnem fosfatu ali o spremembi sestave Ag_3PO_4 . Združljivi so z manjšimi količinami kompleksa topljivega srebrovega fosfata; najboljši, čeprav ne odločilno ujemanje je s kompleksom $AgHPO_4^-$, s konstanto formiranja (Ag^+ in HPO_4^{2-}) $\log K < 3,18$. Ravnovesje se relativno hitro vzpostavi. Elektrodo Ag_3PO_4/Ag je mogoče uporabiti za preučevanje vezave fosfata v komplekse z ioni drugih kovin.

KROM KOT KATALIZATOR PRI SINTEZI AMONIKA⁶

Ko smo pri sintezi amoniaka pri $436,5\text{ }^\circ\text{C}$ uporabili krom kot katalizator, pripravljen z razkrojem dibenzenkroma, so bile konstante hitrosti nastajanja amoniaka za dano površino katalizatorja enakega reda velikosti kot pri železu. Rezultati potrjujejo hipotezo, da pride pri sintezi amoniaka do katalizatorskega delovanja kovinskega železa zaradi simetrije njegovega atoma in da naj bi bile druge prehodne kovine z enako simetrijo in enakimi medatomske razdaljami kot pri ploskvi železa (111) tudi katalizatorsko aktivne. Rezultati tudi potrjujejo mehanizem sinteze amoniaka, pri kateri je začetni produkt N_2H .

FILMOTVORNE LASTNOSTI IZ NAFTE PRIDOBLENJIH EMULGATORJEV⁷

Kompleks vanadijevega porfirja je okrog vodne kapljice v benzenu dosti hitreje ustvaril film kot asfaltni ali smole, in tako kot pri emulgatorjih iz petih surovih naft je bilo nastajanje filma nekoliko hitrejše pri formacijski vodi kot pri destilirani vodi pri preskusih pridobivanja vodne kapljice iz raztopine benzena, ki je vsebovala $0,025\%$ na maso emulgatorja, v kapilarno cevko v 1 minuti oziroma 1 uri oziroma 24 urah pri $25\text{ }^\circ\text{C}$. Filmotvorna sposobnost emulgatorja je bila določena na podlagi razmerja med dolžino kapljice v času zožitve in začetno dolžino kapljice.

2. primer: Tipični informativno-indikativni izvlečki

UGOTAVLJANJE MEDODDELČNIH NASPROTIJ⁸

Za razrešitev medoddelčnih nasprotij, ki zmanjšujejo produktivnost, bi bila potrebna strukturna reorganizacija, da se zmanjšata prestižno-avtoritativna dvoumnost in notranje socialno neravnovesje, ali pa usposabljanje in svetovanje med skupinami, da se zmanjšajo nasprotja v stališčih. Temeljito je treba preučiti cilje in okolje celotne organizacije. Izkušnje (navedene v številnih primerih) so pokazale, da morajo biti za zmanjšanje teh medoddelčnih nasprotij izpolnjeni trije pogoji. Vsaka skupina mora imeti notranjo socialno trdnost, skupne interese in možnosti napredovanja. Skupine, ki so v tesnih medsebojnih stikih, morajo preko skupnega usposabljanja in skupnih stališč deliti notranje vrednote. Če hoče biti avtoriteta, kot jo narekuje delovni potek in nadzor, legitimna, mora slediti prestižnim linijam.

VPLIV RAZVOJA LADJARSKE TEHNOLOGIJE NA OPERATIVNE STROŠKE V LADJARSTVU⁹

Sodobni ladjedelničar mora predvideti prihodnje potrebe pomorskega transporta, se specializirati za določeno vrsto in velikost ladje in razviti zahtevani proizvod na najtrdnejši možni komercialni podlagi. Nizki stroški investicijskega vzdrževanja so pomembni, toda delež graditelja pri skupnih stroških je relativno majhen, zato ima varčevanje pri gradnji ladij omejen učinek na celotne stroške. Učinkovita tehnična zasnova in tudi nizki stroški vzdrževanja so zelo pomembni. Zlasti naslednje postavke so vredne pozornosti: oblika ladje; zasnova ladijskega vijaka; glavne pogonske enote; balonasti premec; avtomatika; ravnanje s tovorom; barvni sistemi in nadzor korozije; vzdrževanje in modulna zgradba stojniških sistemov. Za ugotavljanje, ali bodo povečani stroški za inovacije upravičeni z operativnimi prihranki, so potrebne matematične metode in navedeni so primeri računalniških programov, ki jih je v ta namen razvilo Britansko združenje za raziskovanje ladij B.S.R.A. (British Ship Research Association).

ŠTUDIJA RAZVRSTITVE ZAPORNIH VENTILOV PRI SISTEMIH ZA NATOVARJANJE OLJA NA VELIKIH TANKERJIH¹⁰

Kot podlaga za izračun momentov pri centralnih in izsrednih ventilih med nakladanjem, razkladanjem in balastiranjem se uporabi predhodna študija izgub tlaka v zapornih ventilih. Prikazane so dušilne krivulje za različne vrste ventilov. Čeprav lahko izsredni ventili zmanjšajo vrtilni moment, pa so občutljivi na smer toka. Pri sistemih, kjer lahko spremembe toka povzročijo večje hidravlične momente, je potrebno nadaljnje preučevanje vpliva hitrosti, tlačnega razmerja in vrtilnega momenta.

PROIZVODNO USMERJENA KONSTRUKCIJSKA ZASNOVA VELIKIH LADIJ¹¹

Zasnova ladij, kot so npr. tankerji s skupno nosilnostjo 240 000 dwt in kombinirane ladje za prevoz surove nafte, razsutih tovorov in rud (OBO) s skupno nosilnostjo 150 000 dwt, zaradi varčnejše proizvodnje brez izgube zmogljivosti ladje vključuje poenostavitve, standardizacijo, čim manjše dolžine zvarov ter izbiro takih sestavnih delov in sestavov trupa, ki omogočajo enostavno izdelavo in montažo. Razprava zajema enostaven transport, skladiščenje, montažo, postavljanje, predizdelavo in opremljanje v zgodnji fazi.

3. primer: Tipični indikativni izvlečki

Kot je bilo omenjeno v 2. točki, se indikativni izvlečki pripravijo samo takrat, kadar narava ali dolžina dokumenta ne dopušča pisanja informativnega ali informativno-indikativnega izvlečka. Glej tudi 5. primer, del C.

KAKO METALOGRAFIJA POMAGA INŽENIRJU ZA MATERIALE¹²

Z enajstimi primeri je prikazana uporaba metalografije pri reševanju problemov z materialom. Metalografija pomaga inženirjem, ki iščejo podrobnosti spajkanih spojev, opazujejo podrobnosti izločanja kristalnih meja, pregledujejo sestavljene materiale, nastajajoče s procesom z visoko energetsko učinkovitostjo, raziskujejo vidike napetostne korozije, preučujejo, kako napetost in lezenje vplivata na sestavljene materiale, preučujejo korodirane ležaje, preverjajo "belo plast" na nitriranih površinah, ugotavljajo, kako v liti med prihaja do mikroizcejanja, z elektronskim mikroskopom analizirajo okvare, primerjajo velikost karbidov v litem in kovanem nerjavnem jeklu in izvajajo raziskave pri ekstra visoki povečavi. Razložene so podrobnosti struktur na slikah.

NAPREDEK PRI KONSTRUKCIJI IN UPORABI VAGONOV CISTERN 3. STALIŠČE KONSTRUKTERJA¹³

V kratkem pregledu so zajeti postopni razvoj konstrukcije vagonov cistern od nizko zmogljivih zakovičenih dvoosnih cistern do današnjih dvojnih štiriosnih visoko obremenitvenih tovornih vagonov, vagoni cisterne, konstruirani za prevoz tekočih proizvodov razreda IIIa pri 1 atm, vključno z zahtevano debelino sten, kakovostjo jekla, načinom konstrukcije, dodatno opremo, tlačnimi preskusi zavarjenih šivov, največjo prostornino in obremenitvijo, vagoni pod pritiskom za prevoz utekočinjenih plinov razreda Id, vključno s specifikacijami materialov, sestavo jekla, rentgenskim preskušanjem zvarov, varnostnimi ventili, merilniki nivoja, hidravličnim preskusom ter ločeno drenažno opremo za tekočo in plinsko fazo, konstrukcija okvirja (centralni nosilec ali stranski okvir), konstrukcija tovornega vagona (vzmeti in amortizerji) ter trendi v smeri enotnih evropskih predpisov za prevoz z vagoni cisternami, višje hitrosti in večje obremenitve in avtomatsko sklapanje.

PRENAŠANJE PRAHU PO PRENOSNIH IN DISTRIBUCIJSKIH VODIH¹⁴

Študija obravnava vpliv tlaka na hitrost prenašanja prahu po plinovodih, vključno s takimi dejavniki celotnega procesa, kot so vpliv teže in sil trenja na prašni delec, hitrostna meja padca delca kot funkcija njegovega premera in značilnosti plinskega toka, debelina laminarne plasti na "sipinah", ki se tvorijo na dnu cevi, ter hitrost plina v tej plasti. Ugotovljene korelacije so bile eksperimentalno preverjene.